

מיומנויות בישראל

הידיעון של פרויקט PIAAC

בגיליון זה

ממצאים חדשים
מתוך סקר מיומנויות בישראל ובעולם

כנס חטיבת המחקר של בנק ישראל

כנסים בין-לאומיים בנושא PIAAC

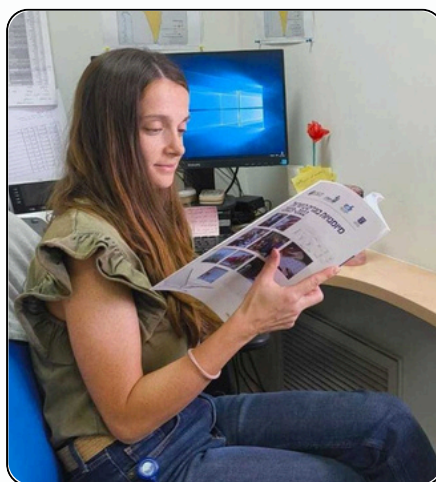
כלים חדשים לחוקרי PIAAC

צרו איתנו קשר!

להצטרפות לרשימת התפוצה,
להסרה או לכל שאלה:

 haimp@cbs.gov.il

דבר המערכת

כבר שנה חלפה מאז הושקו ממצאי המחזור השני של סקר מיומנויות (PIAAC) בישראל ובעולם.

מאז פרסום הממצאים הראשונים בדצמבר 2024, פרסמנו בלמ"ס שלוש הודעות לתקשורת עם ממצאים על מיומנויות בנושאים ממוקדים (השכלה גבוהה, תעסוקה, פריסה גאוגרפית), ובאמתחתנו ממצאים רבים נוספים המבקשים לראות אור!

ה-OECD מצידו פרסם במהלך 2025 דוחות בין-לאומיים מבוססי PIAAC במגוון נושאים (כגון למידה בקרב מבוגרים ומיומנויות חברתיות-רגשיות), עם תובנות חשובות לקהילת המחקר ולקובעי מדיניות. אף בישראל החלו לראות אור מחקרים חשובים, כמו הניתוח של בנק ישראל שתמצאו בפינתנו *חדש על המדף*. ברחבי העולם נערכו בשנה זו אירועים וכנסים שנתנו במה לממצאים, ובשנה הקרובה כבר מתוכננים אירועים נוספים.

כל העשייה המבורכת הזאת מקבלת ביטוי בגיליון שלפניכם, המתפרסם הפעם על פני תשעה עמודים, המנסים לשקף את העושר הרב של מחקרים ופעילויות סביב חקר מיומנויות. נאחל לכל קוראינו שנה פורה במחקר, ביישום תובנות ובעניין מקצועי!

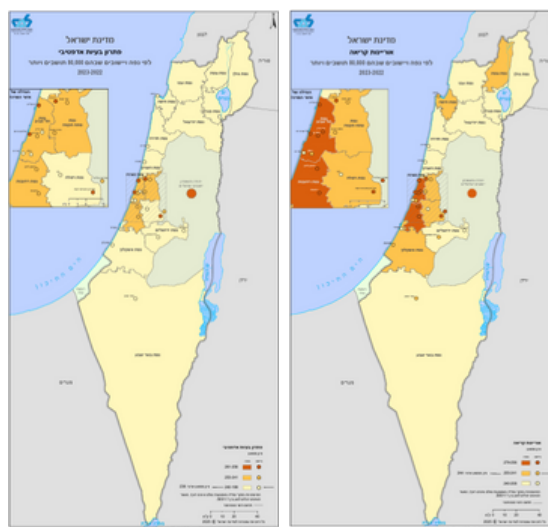
קריאה מהנה!

חברי המערכת:
טניה בן גיגי
חיים פורטנובי
חגית שריד

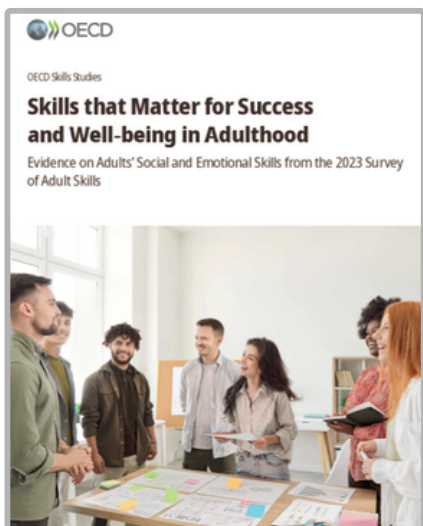
ממצאי סקר מיומנויות בישראל

בחודש אוקטובר פרסמנו הודעה על פריסה גאוגרפית של מיומנויות בישראל. הערים עם הציונים הגבוהים ביותר במיומנויות שנמדדו היו מודיעין-מכבים-רעות, רעננה, הרצליה, תל אביב-יפו, רמת גן וראשון לציון. הערים עם הציונים הנמוכים ביותר היו לוד ובת ים. לעומת המחזור הראשון של הסקר, הציון הממוצע באוריינות קריאה ירד בערים חדרה, חיפה, כפר סבא, ירושלים, נתניה ופתח תקווה. באוריינות מתמטית נרשמה ירידה רק בחדרה. בשאר הערים הגדולות לא חל שינוי מובהק בציון הממוצע. הדוח כולל גם ממצאים לפי נפות, וכן קישורים למפות אינטראקטיביות באוריינות קריאה, באוריינות מתמטית ובפתרון בעיות אדפטיבי.

להודעה לתקשורת

ממצאי סקר מיומנויות בעולם Skills that matter for success and well-being in adulthood

לדוח המלא

בחודש אוקטובר פרסם ה-OECD דוח חדש שעוסק במיומנויות חברתיות-רגשיות (מאפייני אישיות) והקשר שלהן למיומנויות קוגניטיביות ולתוצאות כלכליות וחברתיות. במחזור 2023 הורחב סקר מיומנויות (PIAAC) ולראשונה כלל מדידה של מיומנויות חברתיות-רגשיות (ובהן נעימות, מצפוניות, יציבות רגשית, מוחצנות ופתיחות לחוויות) במטרה להעניק תמונה רחבה ומעמיקה יותר של סל המיומנויות הנדרש ממבוגרים בעולם משתנה ודינמי. הממצאים מדגישים את חשיבותן של המיומנויות החברתיות-רגשיות להצלחתם של מבוגרים בעבודה ובחיים. בעוד שמיומנויות קוגניטיביות ממשיכות להיות גורם מרכזי בהישגים בשוק העבודה, מיומנויות חברתיות-רגשיות תורמות באופן עצמאי לתעסוקה, לשכר ולשביעות רצון מהעבודה. הן קשורות גם באופן חיובי להשכלה, לבריאות, לרווחה אישית ולמעורבות אזרחית. נוסף על כך, קיימים הבדלים במיומנויות חברתיות-רגשיות בין קבוצות סוציו-דמוגרפיות שונות. על בסיס ממצאים אלו, הדוח דן במדיניות אפשרית לקידום למידה חברתית-רגשית לאורך מעגל החיים, ומדגיש את תרומתה של למידה זו לתמיכה במבוגרים כעובדים, כלומדים וכאזרחים פעילים.

כנס חטיבת המחקר של בנק ישראל

טכנולוגיות חדשות והכלכלה: תמורות ואתגרים

בתחילת דצמבר נערך בתל אביב הכינוס השנתי של חטיבת המחקר של בנק ישראל, שהתמקד הפעם בהיבטים שונים של הקשר בין טכנולוגיות מתקדמות לכלכלה. בכנס הוצגו עשרה מחקרים שכתבו חוקרי חטיבת המחקר של בנק ישראל, בחלקם בשיתוף עם חוקרים ממוסדות אחרים, וניתנה הרצאה על ידי פרופ' עירד בן גל, ראש מעבדת LAMBDA באוניברסיטת תל אביב.

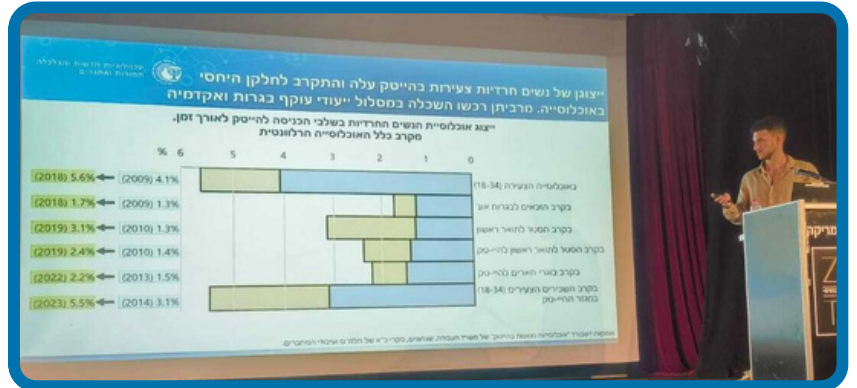
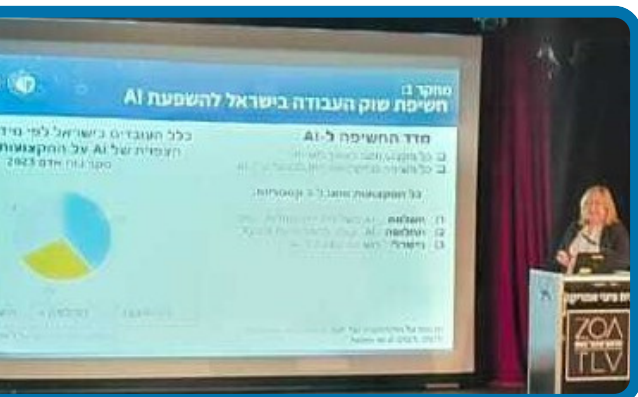
מספר מחקרים שהוצגו בכנס התבססו בין היתר על נתוני סקר מיומנויות (PIAAC).

את הכנס פתח נגיד בנק ישראל פרופ' אמיר ירון. המושב הראשון של הכנס עסק במגזר ההיי-טק. במסגרתו הוצגו כמה מחקרים ובהם מחקר משותף של אלעד דה מלאך מחטיבת המחקר ואלעד ברנד ממשדד האוצר, שבדק את הרכב ההון האנושי והשכר במגזר ההיי-טק בישראל וביתר המשק, וכן בהשוואה בין-לאומית.

המושב השני עסק בהשפעות הטכנולוגיה על ענפי המשק. אלה שחר מחטיבת המחקר דיברה על השפעת הבינה המלאכותית על שוק העבודה. כן הוצגו מחקרים נוספים שעסקו בענף הבינוי ועוד.

במושב השלישי הוצגו עבודות שעוסקות במטבעות דיגיטליים.

נציגי הלמ"ס נכחו בכנס והתרשמו מתרומת ממצאי סקר מיומנויות למחקרים חשובים בנושאי כלכלה וחברה.

[לעמוד הכנס](#)

מתוך הכנס הבינלאומי השביעי של PIAAC (מדריד, ספרד, 11-12.12.2025)

הכינוס שארגן ה־OECD בחודש דצמבר שם דגש על שימוש בנתוני PIAAC לעיצוב מדיניות. הכנס הפגיש חוקרים, קובעי מדיניות, שותפים חברתיים ונציגי עסקים כדי לדון כיצד PIAAC יכול להתמודד עם אתגרים מרכזיים כגון מחסור במיומנויות, מעבר צעירים מלימודים לתעסוקה, ופערים חברתיים. בין הנושאים שנדונו:

- מיומנויות בעידן של כלכלה ירוקה ודיגיטלית
- המיומנויות הדרושות בעידן של בינה מלאכותית
- מדיניות להקלה על השתלבות בעולם התעסוקה
- משמעויות של מיומנויות נמוכות
- סגירת פערים באמצעות למידה לאורך החיים
- העתיד של PIAAC

[לעמוד הכנס](#)

המפגש ה־35 של מועצת המדינות המשתתפות (BPC)

בתאריכים 10-11 בדצמבר נערך במדריד, ספרד, מפגש של מועצת המדינות המשתתפות ב־PIAAC.

המדינות קיבלו ממזכירות OECD עדכונים בנושאים שונים:

- שימוש בנתוני PIAAC לקביעת מדיניות במדינות שונות
- התקדמות ביישום של PIAAC (עם גל נוסף של מדינות)
- עדכון כלי מדידה מקוון (Education and Skills Online)
- כלים חדשים שפותחו והעומדים לרשות חוקרי PIAAC בעולם
- דוחות חדשים (וכן עתידיים) עם ניתוחים על סמך נתוני PIAAC
- מחשבות לקראת תכנון מחזור שלישי של הסקר

כנס מחקרי בין-לאומי על נתוני PIAAC - מנהיים, גרמניה

בתאריכים 1.10.2025-30.9 נערך (בחסות מכון GESIS ומשרד החינוך הגרמני) כנס מחקרי שבו התכנסה לראשונה קהילת המחקר כדי לדון בניתוחים ובמחקרים המבוססים על המחזור השני של PIAAC. הוצגו 49 הרצאות במגוון נושאים, ובהם:

- מיומנויות בעולם דיגיטלי
- מחידושי הסקר: מיומנויות חברתיות-רגשיות
- בעלי מיומנויות נמוכות
- שימוש במיומנויות
- השתתפות בלמידה לאורך החיים
- פערים ואי-שוויון
- עולם של בינה מלאכותית
- עולם עבודה משתנה

בכינוס השתתפו והציגו חוקרים מרחבי מדינות ה-OECD, וביניהם גם פרופ' עדו גל מאוניברסיטת חיפה. באתר הכנס אפשר למצוא את כל ההרצאות - בסיכומים וכן בווידיאו.

Table 1. Literacy <-> Numeracy correlations across studies

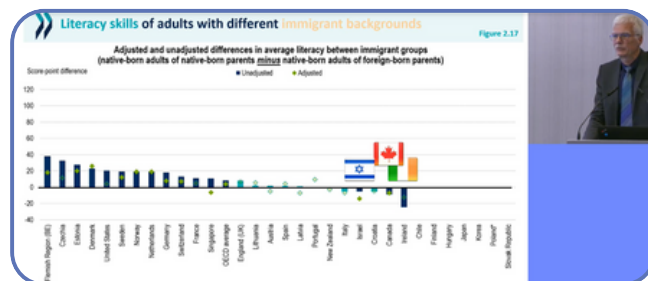
Source	Corr.	Notes
PIAAC 2	0.88	Correlation of national averages
PIAAC 1 R1	0.82 - 0.90	Correlations in each country
Lechner et al. (2021)	0.87	Two separate studies in Germany: - using PIAAC Cycle 1 instruments - National Educational Panel Study (different instruments).
Stancea et al. (2025)	0.73	ePASS - Romania (UIL LAMP successor: short test)

RQ5: Intellectual structure

THE FIELD IS RELATIVELY INTERDISCIPLINARY

A distinctive but related disciplines contribute to the development of PIAAC-based research:

- Education Sciences (blue)
- Psychology (purple)
- Economics (red)
- Sociology (green)

[להרצאות בכנס](#)

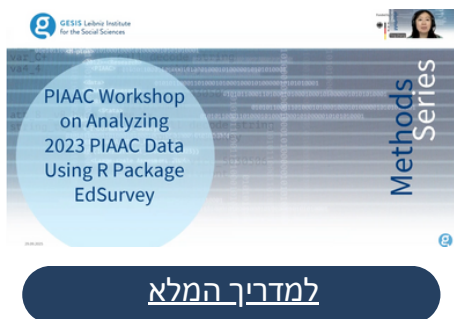
גישה מרחוק לניתוח הקובץ הבינ-לאומי PIAAC Remote Code Execution (RCE)

OECD פרסמו כלי מאובטח (RCE) המאפשר לחוקרים מורשים לבצע ניתוחים סטטיסטיים מתקדמים על קובצי PIAAC הבינ-לאומיים. RCE מרחיב את אפשרויות המחקר מעבר למה שמתאפשר עם קובצי PUF (שאינם כוללים משתנים מסוימים בשל הגנת הפרטיות). באמצעות שירות זה, חוקר עם פרויקט שאושר על ידי ה-OECD יכול למתח את הקבצים יד יגשת קוד STATA לסביבה מאובטחת (בעתיד מתוכנן להרחיב את השירות גם לסביבת R). צוות ה-OECD יריץ מרחוק את הקוד ולאחר בדיקת סודיות, רק תוצאות בלתי ניתנות לזיהוי של הניתוח הסטטיסטי יוחזרו לחוקר. בשום שלב החוקרים אינם ניגשים או מורידים ישירות את נתוני הנתגמים עצמם. התהליך נעשה תוך הבטחת עמידה מלאה בתקנות הלאומיות ובתקני הגנת המידע של ה-OECD.

[להסבר המלא על השירות](#)

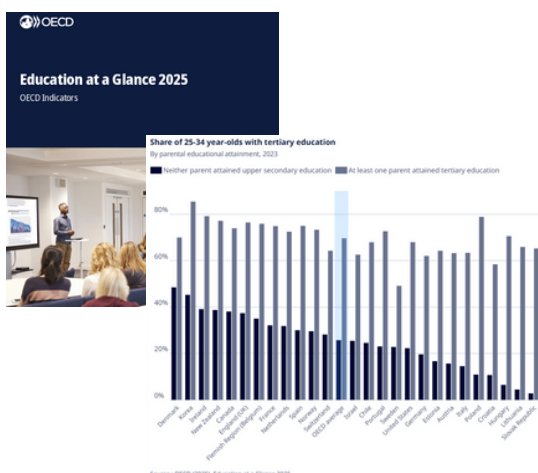
המדריך המוקלט לניתוח נתוני PIAAC בעזרת תוכנת R

[למדריך המלא](#)

המכון הגרמני GESIS (שהוא חלק מהקונסורציום הבינ-לאומי שמנהל את סקר מיומנויות) פרסם מדריך לניתוח נתוני המחזור השני של PIAAC. המדריך כולל סדנאות וידאו המסבירות כיצד להשתמש נכון במידע הקיים ולנתח את נתוני סקר מיומנויות בעזרת החבילה EdSurvey בתוכנת R.

שנתון החינוך של ארגון המדינות המפותחות – EAG 2025

בחדש ספטמבר פורסם Education at a Glance 2025, שנתון החינוך של ארגון ה-OECD. השנתון כולל כ-25 אינדיקטורים של חינוך הנוגעים למערכות החינוך ב-37 מדינות החברות ב-OECD. בפרסום אפשר למצוא נתונים על נגישות והשתתפות בחינוך, המשאבים הכספיים והאנושיים המושקעים בחינוך ועוד. השנה הוקדש חלק נכבד מהפרסום גם לממצאי סקר מיומנויות (PIAAC), עם ניתוחים שלא נכללו עד כה בפרסומי הסקר בעולם.

[לפרסום המלא](#)

פרשנות

סקר מיומנויות קריאה ומתמטיקה למבוגרים חושף פערים מדאיגים בין מרכז לפריפריה

עם בלי ספר: הנתונים המדכאים משנתון החינוך של ה-OECD

התוצאות מגלות פערים עצומים במערכת החינוך הישראלית, וכן רמה נמוכה של אוריינות מבוגרים, שכשיותר משליש מהם מסוגלים לקרוא רק טקסטים פשוטים ביותר ולפתור תרגילי חשבון בסיסיים; המימון לחינוך לגיל הרך עומד רק על 4% ביחס למדינה כמו נורבגיה

שחר אילן 19:12, 09.09.25

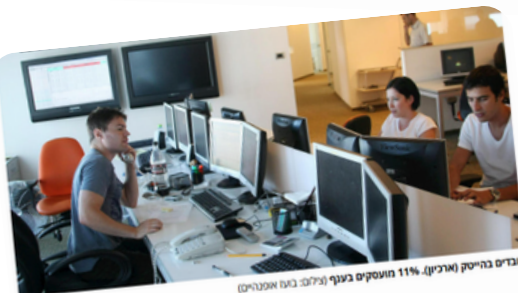
מיומנויות בנותרות!

38% מהמבוגרים בישראל (בגילאי העבודה העיקריים, 64-25) נמצאים ברמה הנמוכה ביותר באוריינות קריאה. זהו שיעור גבוה בהרבה ביחס למוצע המדינות המפותחות שעומד על 27%. זה מציב את ישראל במקום החמישי בטבלת חוסר כישורי הקריאה של המדינות המפותחות, הישג "מרשים" למדינה של עם הספר. רק 7% מהמבוגרים בישראל ממוקמים בשתי רמות הקריאה הגבוהות ביותר לעומת ממוצע מדינות מפותחות של 12%.

הנתונים בעייתיים לא פחות כשבודקים בעלי השכלה על תיכונות (אקדמאית או אחרת) שמצופים להיות כולם בעלי אוריינות קריאה סבירה לפחות. אבל 28% מבעלי ההשכלה העל תיכונות בישראל נמצאים ברמה הנמוכה ביותר של יכולת קריאה. היקף חוסר האוריינות בישראל בקרב בעלי השכלה על תיכונות יותר מכפול ממוצע ה-OECD שעומד על 13% בלבד. וכמובן עולה השאלה איך בדיוק הם רכשו את ההשכלה שלהם.

"בישראל יש פרדוקס השכלה: הרבה שנות לימוד - שלא מתורגמות למיומנויות"

ספי בכר, חוקר באגף מקרו ומדיניות בחטיבת המחקר של בנק ישראל, מסביר כי למרות שנות הלימוד הרבות, לישראל יש פער בהקניית מיומנויות לעומת מדינות OECD ■ לצד זאת, לפי בנק ישראל, כמחצית מהעובדים בארץ צפויים להיות מועצמים על ידי הטכנולוגיה החדשה ■ "זו רק נקודת הפתיחה. השאלה היא איך אנחנו עושים התאמות במערכת החינוך"

עובדים בחיסק (ארכיון) 11% מוטסקים בענף (נילסן בעט אסטרטג)

גברים צעירים מעדיפים משכורות הייטק – ולא מגיעים לשירות הציבורי

מחקר שביצע בנק ישראל על נתוני סקר המיומנויות הבינלאומי פיאיאק ניסה לבחון האם באמת יש בריחה של אנשים "איכותיים" מהמגזר הציבורי – וגילה שחיקה משמעותית במיומנויות של גברים צעירים בשירות המדינה בעשור האחרון לטענתם, הסיבה לכך היא השחיקה בשכר במגזר הציבורי וחוסר היכולת שלו להתחרות בשכר הגבוה במגזר הפרטי

מחקר: פער המיומנויות בין עובדי ההייטק בישראל לשאר העובדים - הגבוה ב-OECD

ישראל במקום האחרון בתרגום מיומנויות לשכר מבין כל מדינות ה-OECD

דוח חדש של ארגון המדינות המפותחות חושף פער מאכזב בין רמות ההשכלה בישראל לבין המיומנויות בפועל ואיכות התעסוקה. ב-OECD מציינים לרעה גם את הפערים המגדריים שאינם מצטמצמים מספיק – וממליצים על מעבר מהכשרות קשיחות למודלים גמישים ויצירתיים יותר

דוח חושף: פערים גיאוגרפיים מדאיגים בכישורי עבודה בישראל

ממצאי סקר PIAAC 2023-2022 חושפים פערים כלכליים-גיאוגרפיים במיומנויות ליבה | הערים מודיעין-מכבים-רעות ורעננה מובילות, בעוד לוד ונת ים בתחתית | אוריינות קריאה ירדה ב-6 ערים

מודיעין, רעננה, תל אביב והרצליה: אלה הערים המובילות בקריאה ומתמטיקה

מחקר של בנק ישראל: מיומנויות העובדים הצעירים במגזר הציבורי נמוכות ביחס ל-OECD

מהם הממצאים העיקריים של הסקר?

ממצאי המחזור השני של סקר מיומנויות (PIAAC) מראים שמיומנויות הישראלים באוריינות קריאה ירדו בעשור האחרון, ואילו באוריינות מתמטית לא חל שינוי מובהק. בשלושת התחומים שנמדדו ישראל נמצאת מתחת לממוצע ה-OECD, בדומה לממצאי המחזור הראשון. פערי המיומנויות בתוך ישראל גדלו, במידה רבה עקב ירידה במיומנויות בקרב גברים ערבים ובקרב גברים חרדים.

רוצים לדעת עוד?

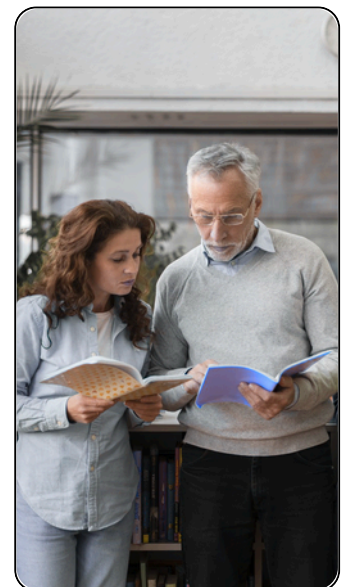
- קישורים למידע מפורט יותר:
- [הודעה לתקשורת](#) (למ"ס)
- [עמוד הסקב](#) (למ"ס)
- [אתר PIAAC הבין-לאומי](#) (OECD)
- [הדוח הבין-לאומי המלא](#) (OECD)
- [הדוח הלאומי של ישראל](#) (למ"ס)

**ועכשיו גם בגרסה מודפסת!
צרו איתנו קשר אם ברצונכם לקבל עותק.
המלאי מוגבל!**

מעוניינים לחקור ולנתח את הנתונים? מידע ומשאבים לחוקרים

- [קובץ PUF](#) (לשימוש ציבורי) מורחב על ישראל (למ"ס)
- [שאלון הרקע](#) בעברית (למ"ס)
- [שאלון הרקע](#) (בעברית, ערבית ואנגלית) עם תזרים (OECD)
- [מחולל הלוחות הבין-לאומי](#) (OECD)
- [קובצי PUF](#) (לשימוש ציבורי) של המדינות המשתתפות (OECD)
- [בלי ניתוח נוספים באתר הבין-לאומי](#) (OECD)
- [מידע לשימוש בחדר מחקב](#) (למ"ס)
- [פריטים אינטראקטיביים](#) באנגלית (OECD)
- [מדריכים וחומרים מתודולוגיים בין-לאומיים](#) (OECD)
- [ביבליוגרפיה מחקרית 2008-2024](#) (GESIS)

**עלה לאתר ה-OECD:
המדריך הטכני הבין-לאומי
(PIAAC technical report)**

חדש על המדף

- [OECD Skills Outlook 2025](#)
- [איכות ההון האנושי של העובדים הצעירים במגזר הציבורי](#)
- [Innovative digital-based international large-scale assessments: Foundations, methodologies and quality assurance](#)
- [The hydra of comparative surveys: Measurement and harmonization of education in PIAAC Cycle 2](#)
- [Promoting adult learning with future-oriented Skills Forecast](#)
- [Skills for productivity, prosperity and well-being in Canada: A Canadian PIAAC research agenda](#)
- [Adult skills, labour market outcomes and social cohesion in Sweden](#)
- [AI-supported lifelong learning: Predicting digital competence and learner profiles with PIAAC Turkey data](#)

אירועים קרובים:

24-25.02.2026 • אורינות והחברה העכשווית: ממימונויות לפרקטיקות (ניקוסיה, קפריסין)

על אודות סקר מיומנויות

סקר מיומנויות (PIAAC) הוא המחקר הבינלאומי הגדול אי פעם למדידת כישורי אוכלוסייה בגיל עבודה. הסקר נעשה מטעם ארגון ה-OECD, ומשתתפות בו 31 מדינות ובהן ישראל. הסקר נעשה בפעם הראשונה בעולם בשנים 2011-2017. ישראל פרסמה את תוצאות הסקר ביוני 2016. בדצמבר 2024 פרסם את ממצאיו, בישראל ובעולם, המחזור השני של הסקר. הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה אחראית לביצוע הסקר בישראל, בשיתוף הרשות הארצית למדידה והערכה בחינוך (ראמ"ה). הגורמים המשתתפים במימון הפרויקט בישראל הם משרד האוצר, משרד הכלכלה והתעשייה, משרד העבודה, מערך הדיגיטל הלאומי, משרד החינוך, המועצה להשכלה גבוהה ובנק ישראל.

« למידע נוסף